

Sygn. akt III AUz 57/18

POSTANOWIENIE

Dnia 14 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Lucyna Ramlo (spr.)

Sędziowie: SA Daria Stanek

SA Michał Bober

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2018 r. w Gdańsku na posiedzeniu niejawnym

w sprawie z odwołania (...) S.A. z siedzibą w B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o podwyższenie stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe

zażalenia (...) S.A. z siedzibą w B.

na punkt 2 wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 grudnia 2017 r., sygn. akt VI U 611/17

postanawia:

1. oddalić zażalenie;
2. zasądzić od (...) S.A. z siedzibą w B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

SSA Lucyna Ramlo SSA Daria Stanek SSA Michał Bober

Sygn. akt III AUz 57/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 grudnia 2017 r. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w punkcie 1 oddalił odwołanie i w punkcie 2 - na mocy art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych - zasądził od (...) S.A. z siedzibą w B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 1800 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Zażalenie na punkt 2 wyroku wywiódł (...) zarzucając mu obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych przez jego błędne zastosowanie w sytuacji, gdy przedmiot rozstrzygnięcia Sądu stanowił sprawę najbardziej zbliżoną do spraw z zakresu świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego, co w rezultacie doprowadziło do niezastosowania § 9 ust. 2 w zw. z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, a co za tym idzie do zasądzenia na rzecz organu kosztów zastępstwa procesowego od skarżącej w wysokości 1800,00 zł w miejsce należnych 180,00 zł.

Mając na uwadze powyższy zarzut skarżący wniósł o zmianę punktu II zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od skarżącej na rzecz organu kwoty 180,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadniając swoje stanowisko skarżący podkreślił, że przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu w niniejszej sprawie była kwestia ustalenia zasadności podwyższenia o 100% stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, ustalanej na najbliższy rok składkowy dla skarżącej. Jako, iż przedmiotowe rozporządzenie nie reguluje stawek minimalnych dotyczących zastępstwa procesowego konkretnie w sprawie odwołania od podwyższenia składki wypadkowej należy uznać, iż jest to (zgodnie z § 20 rozporządzenia) sprawa nieokreślona w rozporządzeniu. Wobec powyższego Sąd zasądzając koszty zastępstwa procesowego organowi winien przyjąć za podstawę stawkę w sprawie o najbardziej zbliżonym rodzaju. Mając na uwadze, iż norma § 9 ust. 2 rozporządzenia dotyczy wszystkich spraw z szeroko rozumianego postępowania z zakresu ubezpieczeń społecznych (por. Partyk, Aleksandra i Partyk, Tomasz: Opłaty za czynności radców prawnych. Komentarz.) należy uznać, iż sprawa dotycząca podwyższenia składki ubezpieczenia wypadkowego z pewnością stanowi sprawę o najbardziej zbliżonym rodzaju do spraw z zakresu ubezpieczeń.

W odpowiedzi na zażalenie pozwany wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

(...) S.A. z siedzibą w B. nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 98 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

W dacie wniesienia przez (...) S.A. z siedzibą w B. odwołania od decyzji organu rentowego (10 marzec 2017 r.) w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804) brak było przepisu bezpośrednio odnoszącego się do wynagrodzenia minimalnego radcy prawnego w sprawach o wysokość składek na ubezpieczenia. Powyższa kwestia została jednak poddana analizie w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2016 r. (III UZP 2/16, LEX nr 2071356), w której wskazano, iż w sprawie o ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku ubezpieczenia społecznego lub jego zakresu (o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego; o podleganie ubezpieczeniom społecznym) do niezbędnych kosztów procesu zalicza się wynagrodzenie reprezentującego stronę radcy prawnego, biorąc za podstawę zasądzenia opłaty za jego czynności z tytułu zastępstwa prawnego stawki minimalne określone w § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (§ 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych). Formułując treść uchwały, Sąd Najwyższy - jak wynika z jej uzasadnienia - kierował się przede wszystkim tym, że ustalenie istnienia bądź nieistnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego jest nierozdzielnie związane z obowiązkiem opłacania składek (które stanowią przedmiot omawianej sprawy), co z kolei ma wpływ na prawo oraz wysokość przyszłych świadczeń, w tym zasiłków, prawa do renty, emerytury, itd. Sąd ten wskazał, że m.in. w uchwale z 9 marca 1993 r., II UZP 5/93 (OSNCP 1993 nr 11, poz. 194) przyjęto, iż w sprawach o wymiar składek na ubezpieczenia społeczne pełnomocnikowi organu rentowego będącemu radcą prawnym przysługuje wynagrodzenie z tytułu zastępstwa procesowego ustalone od wartości przedmiotu sprawy (a nie ryczałtowe), ponieważ „składki na ubezpieczenie społeczne nie są świadczeniami pieniężnymi z ubezpieczenia społecznego, lecz świadczeniami na to ubezpieczenie”. W ocenie Sądu Najwyższego, katalog spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych wymienionych w § 17 ust. 2 ówczesnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 4 czerwca 1992 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie w postępowaniu przed organami wymiaru sprawiedliwości (Dz.U. Nr 48, poz. 220 ze zm.) - będącego odpowiednikiem § 11 ust. 2 rozporządzenia z dnia 28 września 2002 r. - był zawężony w stosunku do spraw określonych w art. 476 § 2k.p.c. (nie obejmował wszystkich spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych rozpoznawanych przez sądy ubezpieczeń społecznych w postępowaniu cywilnym), a z tego wynika, że stawki wynagrodzenia adwokackiego (radcowskiego) określone w § 17 ust. 2 rozporządzenia z dnia 4 czerwca 1992 r.

miały zastosowanie wyłącznie do tych spraw, które zostały wyraźnie wymienione w tym przepisie. Podobnie w uchwale z dnia 7 maja 2013 r., I UZP 1/13 (OSNP 2013 nr 21-22, poz. 280) Sąd Najwyższy przyjął, że w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych, dotyczącej odwołania od decyzji organu rentowego, stwierdzającej zobowiązanie do zapłaty składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i odsetek za zwłokę w określonych w tej decyzji kwotach, wynagrodzenie pełnomocnika będącego radcą prawnym powinno być ustalone na podstawie § 6 rozporządzenia z dnia 28 września 2002 r.

Mając na uwadze argumentację oraz orzecznictwo powołane w uzasadnieniu uchwały Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2015 r. za uprawniony uznać należy wniosek, że jej treść odnosi się nie tylko do kwestii samego istnienia (lub nieistnienia) ubezpieczenia społecznego, ale przede wszystkim dotyczy spraw, których przedmiotem są składki na to ubezpieczenie, wskazując, że „do niezbędnych kosztów procesu zalicza się wynagrodzenie reprezentującego stronę radcy prawnego, biorąc za podstawę zasądzenia opłaty za jego czynności z tytułu zastępstwa prawnego stawki minimalne określone w § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Tak sformułowana reguła była już zresztą stosowana przez Sąd Najwyższy w orzeczeniach dotyczących składek na ubezpieczenia wypadkowe II UK 431/12 z dnia 6 sierpnia 2013 r. (LEX nr1541150) oraz I UK 8/10 z dnia 25 maja 2010 r. (LEX nr 585740), w których Sąd Najwyższy ustalając wysokość kosztów zastępstwa procesowego przyjął za podstawę § 6 powołanego wyżej rozporządzenia.

Przekładając zaprezentowane rozważania prawne na grunt niniejszej sprawy, przypomnieć należy, że ustalona w sprawie wartość przedmiotu sporu wyniosła 5.574 zł. Zgodnie z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804), w oparciu o który ustalana była opłata za czynności profesjonalnego pełnomocnika, kwota tej opłaty wyniosła 1.800 zł.

Zajmując stanowisko w przedmiocie zarzutów zażalenia wskazać należy, iż nie zasługuje na uwzględnienie zarzut błędnego niezastosowania przez Sąd § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r., albowiem – jak trafnie wskazał pozwany w odpowiedzi na zażalenie – przepis ten zaczął obowiązywać w zmienionej wersji dopiero od dnia 13 października 2017 r., podczas gdy odwołanie skarżący wniósł w marcu 2017 r., a zatem pod rządami rozporządzenia w wersji poprzednio obowiązującej, gdzie stawki wynagrodzenia ustalane były od wartości przedmiotu sporu (§ 2), co wynikało również z jednolicie utrwalonego w tym przedmiocie orzecznictwa, gdyż kwestie podwyższenia składki wypadkowej nie stanowią spraw o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego (jak pierwotnie określał to § 9 ust. 2 rozporządzenia).

W myśl § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 20 września 2017 r. (Dz. U. z 2017 r., poz. 1799) do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji, co oznacza, że Sąd I instancji właściwie zastosował przepisy powołanego rozporządzenia.

Mając na uwadze powyższe, podzielając stanowisko Sądu I instancji i uznając zażalenie (...) za niezasadne, Sąd Apelacyjny, na mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., orzekł, jak w punkcie 1 sentencji.

W punkcie 2 postanowienia Sąd Apelacyjny, na mocy art. 98 § 1 i 3, art. 108 zd. 1 k.p.c. w zw. z § 9 ust. 2 w zw. z § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych zasądził od (...) S.A. z siedzibą w B. na rzecz pozwanego kwotę 240,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego. Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko organu rentowego, iż w postępowaniu zażaleniowym, a więc w drugiej instancji, zastosowanie znajdzie przepis § 9 ust. 2 w/w rozporządzenia w brzmieniu nadanym rozporządzeniem zmieniającym z dnia 20 września 2017 r. (Dz. U. z 2017 r., poz. 1799). Począwszy od 13 października 2017 r. § 9 ust. 2 uzyskał brzmienie: Stawki minimalne wynoszą 180 zł w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego **oraz w sprawach dotyczących podlegania ubezpieczeniom społecznym**. Analiza uzasadnienia projektu zmiany rozporządzenia prowadzi do jednoznacznego wniosku, iż celem Ministra Sprawiedliwości było ujednoclenie wynagrodzenia radców prawnych

w sprawach „o świadczenia z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego” ze sprawami „o podleganie ubezpieczeniom społecznym”. Przy czym sprawy o podleganie ubezpieczeniom społecznym - zgodnie z uzasadnieniem projektu - rozumiane są jako sprawy o ustalenie istnienia bądź nie istnienia ubezpieczeń społecznych i ich zakresu lub o należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Emerytur Pomostowych oraz na ubezpieczenia zdrowotne.

SSA Lucyna Ramlo SSA Daria Stanek SSA Michał Bober